

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

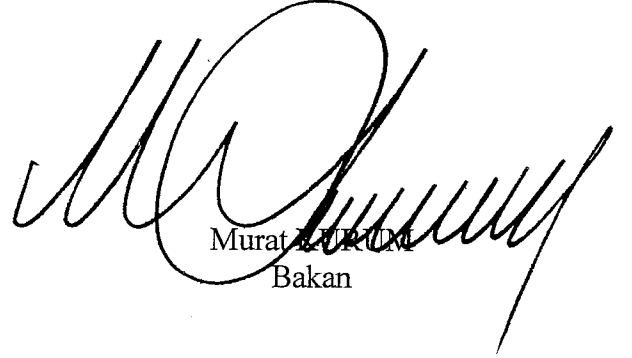
Sayı :30824082-610 / 78001
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Mart 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat TURKUM
Bakan

EK:

- Liste (1 Adet- 2 Sayfa)
- Cevap Yazısı (29 Adet, 72 Sayfa)

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ
SAYIN BAYRAM YILMAZKAYA'NIN
TBMM 7/25247 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

1-Gaziantep'te hava kirliliği, bazı günler sokağa çıkmamayı gerektirecek kadar ileri seviyeye gelmektedir. Gaziantep özelinde hava kirliliğinin yoğun olarak yaşandığı yerleşim alanları ücretsiz kömürlerin kullanıldığı bölgeler olarak ölçümlere de yansımaktadır. Bu bölgelerde yaşayan vatandaşın ileride karşılaşacağı birçok solunum yolu hastalığının kaynağı bu kötü değerlere sahip ücretsiz dağıtılan kömürler olarak görülmektedir. Dolayısıyla bu kömürlerin kullanıldığı bölgelerde insan sağlığı üzerinde yaratacağı ölümcül sonuçlara ilişkin önleyici bir çalışmanız var mı?

2-Meteoroloji müdürlüğünün ölçümlerine göre Gaziantep'te hava kirliliği, bazı günler sokağa çıkmamayı gerektirecek kadar ileri seviyeye gelmektedir. Hemen herkes hava kirliliğinden etkilenmiş olmasına karşın, hava kirliliği ile ilgili hastalıkların dağılımı ve yükü eşitsizdir. Yoksul ve güçsüz durumdaki, gecekondu sakinleri de dahil olmak üzere, yoğun yollar veya sanayi sitelerinin yakınında yaşayanlar, genellikle yüksek düzeyde hava kirliliğine maruz kalmaktadır. Gaziantep ilimizde bu kömürün dağıtıldığı yoksul bölgelerde hava kirliliğinin yoğun olarak yaşanması ve dolayısıyla hastalıklarda ve ölümlerde artışa yol açacak sağlıkla ilgili riski yükselttiği bilinmesine rağmen neden gerekli önlemler alınmamaktadır?

3-Türkiye'de her yıl 33 bin 300 kişi hava kirliliğine bağlı nedenlerden hayatını kaybettiği, hava kirliliğine bağlı nedenlerden hayatını kaybedenlerin, trafik kazalarından dolayı hayatını kaybedenlerden 11 kat daha fazla olduğu bilim insanlarınca ifade edilmesine rağmen neden bir önlem alınmamaktadır? Bu insanların hayatı dağıtılan bedava kömürden daha mı ucuz?

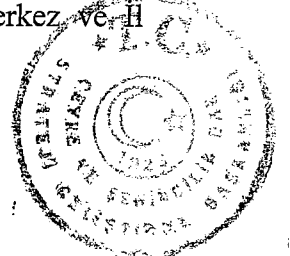
4-Çevre kirliliği ve hava kirliliği açısından dağıtılan kömürün yakıt olarak kullanılmasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak görüşünüz alındı mı?

5-Hava kirliliğinin, halk sağlığı açısından güçlü kanıtlara dayalı olarak endişe verici kirlleticileri partiküller maddeler ve özellikle karbon monoksit, ozon, azot oksitler, kükürt dioksit ve uçucu organik bileşikler olmak üzere gazlardır. Dağıtılan kömürün kükürt, kül, nem miktarları nedir? Kalori değeri, maksimum kül değeri nedir? Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak bu konuda bilginiz var mı?

CEVAPLAR:

Ülkemizde katı yakıt (kömür) denetimleri 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi hükümleri, bu çerçevede alınan Mahalli Çevre Kurulu Kararları doğrultusunda yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yayınlanan mevzuatta ülkemizde kullanılabilecek katı yakıtlara ait özellikler belirlenmiştir. Ticari değeri olan kömürlerin yanı sıra sosyal yardımlaşma kömürleri ile bedelsiz olarak dağıtılan kömürler de Bakanlığımızca yayımlanan mevzuat hükümlerine tabidir. Bakanlığımızca ithal, yerli veya sosyal yardımlaşma kömürleri gibi herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm kömürler denetlenmektedir. Bu doğrultuda Bakanlığımız Merkez ve İl

Müdürlükleri Teşkilatı ile yetki devri yapılan 163 adet Belediye Başkanlığınca ülkemiz genelinde, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen katı yakıtlar (kömür) için idari para cezalarının yanı sıra il dışına çıkartma, piyasadan toplatma, satışı durdurma, sanayi kullanımına gönderme, üreticiye iade etme gibi idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bakanlığımızca hava kirliliğini önlemeye yönelik olarak 81 ilde çalışmalar yapılmakta olup, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve 2013/37 sayılı Bakanlığımız Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi gereği hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında yüksek kirlilik potansiyeli bulunan illerimizin temiz hava eylem planları hazırlanmıştır. Eylem planları kapsamında illerde kirliliğin kaynağında azaltımına ve hava kalitesinin korunmasına yönelik eylemler belirlenmiş olup, çalışmalar yürütülmektedir.

Temiz Hava Eylem Planları taşra teşkilatımız koordinasyonunda hazırlanmakta olup, özellikle uygulanmasında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Söz konusu eylem planları Bakanlığımıza gönderilmekte ve eylemlerin gerçekleşme durumları Bakanlığımızca Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı ile altı aylık dönemler halinde izlenmektedir.

Katı yakıtların dağıtılması, satışı ve depolanmasına ve kontrolün etkin hale getirilmesine yönelik Çevre Kanununda değişiklik yapılmış olup, uygulamaya yönelik alt mevzuat çalışması yürütülmektedir. Bu kapsamda, kış sezonu yakıt kullanımına bağlı olarak artış gösteren hava kirliliği kontrol altına alınmaktadır. Yaz mevsiminde de il özelinde Temiz Hava Eylem Planlarında yer alan eylemler hava kalitesinin iyileştirilmesine yönelik uygulanmaktadır.

Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirletici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmektedir. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

Gaziantep İlimizde 4 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu ile PM10 ve SO2 parametrelerinin ölçümleri yapılmaktadır. Ölçümlere göre Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde yer alan sınır değerleri sağlamakta olup, istasyonlardan elde edilen verilere <https://www.havaizleme.gov.tr> adresinden ulaşılabilir.

